

**JER
NISTE ČULI
SVE!**

Zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

PETAK / 26.10.2018.
KONCERTNA DVORANA LISINSKI

DAVID DANZMAYR *dirigent*
COLIN CURRIE *udaraljke*
MARIJA KUCHAR ŠOŠA *sopran*

BERISLAV ŠIPUŠ
JAMES MACMILLAN
GUSTAV MAHLER

PLAVI CIKLUS

JER NISTE ČULI SVE!

ZAGREBAČKA FILHARMONIJA

DAVID DANZMAYR dirigent

COLIN CURRIE udaraljke

MARIJA KUCHAR ŠOŠA sopran

PLAVI CIKLUS

BERISLAV ŠIPUŠ

... E SARAI SOLA SUL LAGO..., za simfonijski orkestar

I. Con fuoco

II. Largo... appassionato...

III. Maestoso, lento...

IV. Solenne... largamente

Coda: Rubato... quasi senza misura,
senza ritmo...

JAMES MACMILLAN

VENI, VENI, EMMANUEL, za udaraljke i orkestar

Introit - Došašće

Otkucaji srca

Ples - Hoket

Prijelaz: Sekvencija I

Raduj se, raduj se

Prijelaz: Sekvencija II

Ples - Korol

Coda - Uskrs

***

GUSTAV MAHLER

4. SIMFONIJA u G-duru

Bedächtig. Nicht eilen

In gemächlicher Bewegung. Ohne Hast

Ruhevoll (Poco adagio)

Sehr behaglich - sopran solo:

Das himmlische Leben (Nebeski život)

COLIN CURRIE udaraljke

Slavljen kao “najbolji i nesumnjivo najodvažniji svjetski udaraljkaš današnjice” (*Spectator*), **Colin Currie** prvorazredni je umjetnik, solist i komorni glazbenik na vrhuncu međunarodne karijere, uspješni promotor suvremene glazbe i izabranik brojnih istaknutih suvremenih skladatelja te suradnik vodećih svjetskih orkestrara i dirigenata.

Curriejeva posvećenost narudžbama i stvaranju nove glazbe, njegova dinamična umjetnička osobnost i poduzetni duh, potvrđeni su Nagradom za najboljeg instrumentalista koju mu je 2015. dodijelilo Kraljevsko filharmonijsko društvo. Od najranije dobi utirao je nove putove etabliravši se kao pionir udaraljkaške glazbe, što potvrđuju i druge nagrade poput one Kraljevskoga filharmonijskog društva za Najboljeg mladog umjetnika 2000., kao i Nagrada Zaklade *Borletti-Buitoni* iz 2005. godine. Praizveo je djela skladatelja kao što su Steve Reich, Elliott Carter, Louis Andriessen, H. K. Gruber, Mark-Anthony Turnage, James MacMillan, Brett Dean, Sir Harrison Birtwistle, Einouhuni Rautavaara, Jennifer Higdon, Kalevi Aho, Rolf Wallin, Kurt Schwertsik, Andrew Norman, Julia Wolfe i Nico Muhly. U nadolazećoj sezoni po prvi put predstaviti će i nova djela Helen Grime, Simona Holta i Andyja Akihoa.

U listopadu 2017. u suradnji s LSO Live pokrenuo je izdavačku kuću Colin Currie Records, kao platformu koja će mu omogućiti snimanje vlastitih projekata, a ujedno ukazati na izvanredni razvoj glazbe za udaraljke posljednjih godina. Prvo izdanje, a ujedno i nastupni album Grupe Colina Currieja, *Drumming Stevea Reicha*, proglašeno je “gromovito uzbudljivim” (*The Times*). U listopadu 2018. uslijedio je i drugi album, *The Scene of the Crime*, zbirka skladbi koje Currie izvodi u duu sa znamenitim trubačem Håkanom Hardenbergerom.

Kao vrhunce sezone 2018./2019. valja istaknuti siječanjsku praiizvedbu Koncerta za udaraljke Helen Grime u suradnji s Londonskom filharmonijom pod ravnanjem Marin Alsop, nakon koje slijedi američka premijera s Alsop i Baltimorskim simfonijskim orkestrom. Sezona će obilovati i drugim praiizvedbama, uključujući nova djela za gudački kvartet i udaraljke Simona Holta i Suzanne Farrin koje će izvesti s Kvartetom JACK na festivalu BBC Proms, zatim novi Koncert za udaraljke Roberta Honsteina sa Simfoničarima Albanyja, a treba istaknuti i američku premijeru skladbe *Martland Memorial* Mark-Anthonya Turnagea s Orkestrom iz Minnesote kojim će ravnati Osmo Vänskä. Usto, sezonu će obilježiti i pokretanje Currieova novog udaraljkaškog kvarteta, a njihova najvažnija praiizvedba bit će veliko novo djelo za četiri marimbe Kevina Volansa. U debitanskoj sezoni nastupit će među ostalim u Nacionalnom centru izvedbenih umjetnosti u Pekingu, kao i u Wigmore Hallu te na East Neuk Festivalu.

Curriejevi angažmani uključuju nastupe s Philharmonia-orkestrom, Seoulskom filharmonijom, Simfoničarima iz Lahtija, Simfoničarima škotskog BBC-a, Škotskim komornim orkestrom, Simfoničarima Indianapolis, Simfonijskim orkestrom Cincinnatija, Floridskim orkestrom, Simfonijskim orkestrom Fort Wortha, Zagrebačkom filharmonijom, Boston Modern orkestrom te Orkestrom festivala GAIDA u Vilniusu.

Godine 2006. Currie je osnovao ansambl Colin Currie Group s ciljem izvedbi skladbi Stevea Reicha, s kojim je na BBC Promsu imao debi ocijenjen s pet zvjezdica. Otad su Currie i njegov ansambl uz Reichovu osobnu podršku preuzeli ulogu "veleposlanika" skladbe *Drumming*, izvodeći je na brojnim britanskim i drugim pozornicama i festivalima.

Colin Currie je *Artist in Association* u londonskome Southbank centru, gdje je 2014. bio u središtu velikoga udaraljkaškog festivala *Metal Wood Skin*, te u kojemu otad nastavlja nastupati svake sezone.

MARIJA KU HAR ŠOŠA sopran

Marija Kuhar Šoša diplomirala je 2006. godine glazbenu kulturu te pjevanje na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u razredu Lidije Horvat Dunjko. Za vrijeme i nakon studija zaslužila je brojne nagrade, među kojima su Rektorova nagrada 2006., Nagrada hrvatskog glumišta 2007. te Nagrada *Marijana Radev* i Nagrada Zagrebačke filharmonije 2009. godine. Od 2006. do 2009. bila je stipendistica CEE Musiktheater i Deutsche Bank.

U Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu ostvarila je niz zapaženih uloga: Pastirica (M. Ravel: *Dijete i čarolije*), Luiggia (G. Donizetti: *Kazališne zgode i nezgode*), Papagena, 1. dječak, Pamina (W. A. Mozart: *Čarobna frula*), Annina (G. Verdi: *Traviata*), Zerlina (W. A. Mozart: *Don Giovanni*), Oscar (G. Verdi: *Krabuljni ples*), Constance (F. Poulenc: *Razgovor karmelićanki*), Frasquita (G. Bizet: *Carmen*), Genovieffa i Lauretta (G. Puccini: *Triptih*), Clorinda (G. Rossini: *Pepejuga*), Nanetta (G. Verdi: *Falstaff*), Maria Bellacanta (P. Lunda: *Vještica Hillary*), Adele (J. Strauss: *Šišmiš*), Esmeralda (B. Smetana: *Prodana nevjesta*), Adina (G. Donizetti:

Ljubavni napitak), *Marica* (E. Humperdink: *Ivica i Marica*), *Jelena* (I. pl. Zajc: *Nikola Šubić Zrinjski*), *Musetta* (G. Puccini: *La Boheme*), *Susanna* (W. A. Mozart: *Figarov pir*). Gostovala je u Messini, Halleu, Barceloni...

Bilježi nastupe diljem Hrvatske, na Muzičkom biennalu Zagreb, Splitskom ljetu, Dubrovačkim ljetnim igrama, Glazbenim večerima u Sv. Donatu u Zadru, Osorskim glazbenim večerima, Varaždinskim baroknim večerima, festivalu Orgulje Heferer, Sceni Amadeo te festivalu *Julian Rachlin i prijatelji* uz Beogradsku filharmoniju pod ravnanjem Zubina Mehte. Ostvarila je zapažene nastupe i u raznim koncertnim projektima.

Surađuje s nizom hrvatskih i inozemnih ansambala (Hrvatski barokni ansambl, Zagrebačka filharmonija, Slovenska filharmonija, Beogradska filharmonija, Simfonijski orkestar HRT-a, Cantus Ansambl, Zagrebački solisti, Orkestar Opere HNK-a Zagreb, Orkestar Opere u Tirani) te dirigentima. U suradnji s Državnim arhivom u Pazinu izdala je nosač zvuka *Arie Nove del 1741*. Od 2015. djeluje kao docentica na Muzičkoj akademiji Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli. Usavršava se kod Lidije Horvat Dunjko, *Kammersängerin* Olivere Miljaković i Silvije dalla Bene.

JER NISTE ČULI SVE!

zf
9

DAVID DANZMAYR dirigent

Maestro **David Danzmayr** - šef dirigent Zagrebačke filharmonije od 2016./2017. - jedan je od najtalentiranijih i najuzbudljivijih europskih dirigenata svoje generacije.

Bio je asistent dirigenta u Kraljevskom škotskom nacionalnom orkestru, kao i šef dirigent Filharmonijskog orkestra Illinoisa u Chicagu. Istu funkciju danas obnaša i u Komornom orkestru *ProMusica* u Columbusu (Ohio), a bio je umjetnički savjetnik festivala u Breckenridgeu (Colorado).

Dobitnik je prestižnih nagrada međunarodnih dirigentskih natjecanja, uključujući drugu nagradu natjecanja *Gustav Mahler*, kao i više nagrada na natjecanju *Nicolai Malko*, a jedini je europski dirigent koji je stigao do finala natjecanja *Sir Georg Solti* u organizaciji Simfonijskog orkestra iz Chicaga. Za iznimne umjetničke rezultate primio je Odlikovanje Bernharda Paumgartnera koje dodjeljuje Međunarodna zaklada *Mozarteum* iz Salzburga.

Ovi uspjesi lansirali su njegovu međunarodnu karijeru, a ubrzo je postao traženi gost dirigent priznatih orkestrara diljem svijeta, kao što su Simfonijski orkestar grada Birminghama, Bamberški simfoničari, Simfonijski orkestar New Jerseyja, Simfonijski orkestar Basela, Mozarteum-orkestar, Orkestar grada Chicaga, Filharmonija iz Lousiane, Islandski simfonijski orkestar, Simfonijski orkestar grada Odensea, Salzburška komorna filharmonija, Bruckner-orkestar iz Linza, Simfonijski orkestar Bečkoga radija i Simfonijski orkestar Stuttgartskog radija, među ostalim.

Redovito nastupa u vodećim svjetskim dvoranama kao što su Musikverein i Konzerthaus u Beču, Velika festivalska dvorana u Salzburgu, Usher Hall u Edinburghu te Dom Simfonijskog orkestra iz Chicaga.

Glazbenu naobrazbu primio je na Mozarteumu u Salzburgu, gdje je studirao klavir, a potom i dirigiranje u klasi Dennisa Russella Daviesa. Snažan utjecaj na njega ostavili su Pierre Boulez i Claudio Abbado u vrijeme dok je bio stipendist Orkestra mladih *Gustav Mahler*, kao i Leif Segerstam tijekom usavršavanja na Akademiji *Sibelius* u Helsinkiju. Dodatna iskustva stjecao je kao asistent Neemea Järviija, Stéphanea Denèvea, Carlosa Kalmara, Sir Andrewa Daviesa i Pierrea Bouleza.

**JER
NISTE ČULI
SVE!**

Foto: Matej Grgić

zf

11

BERISLAV ŠIPUŠ

... E SARAI SOLA SUL LAGO..., za simfonijski orkestar

“Skladbu ... *e sarai sola sul lago*... napisao sam 2002. na narudžbu Slovenske filharmonije i tada njezinog šefa dirigenta, mojeg prijatelja, maestra Marka Letonje. Stih koji sam iskoristio kao naslov skladbe dolazi iz jedne od pjesama velikog talijanskog pjesnika, tragično preminulog od vlastite ruke polovicom prošlog stoljeća, Cesare Pavesea.

Njegova mi je poezija bila inspiracijom i za još neke skladbe: Adagio za gudače *In The Morning You Always Come Back*, *Tri ljubavne molitve* za sopran i puhački orkestar..., a ta ista poezija Cesare Pavesea bit će i dijelom libreta opere koju sam upravo krenuo pisati.

Naslovni stih u prijevodu kaže ... *i bit ćeš sama pored jezera*..., i zadnji je stih pjesme koja ima naslov *Piante del lago - Jezerske biljke* iz 1946. godine. Nije potrebno posebno istaknuti da je riječ o ljubavnoj poeziji, pa bi se onda sukladno toj činjenici,

moglo kazati, zaključiti i da je moja skladba 'ljubavna pjesma'... i ona to jest...

Formalno je podijeljena na 4 odlomka, od kojih su tri potpuno različita po svojem karakteru i instrumentaciji, a četvrti, završni, gotovo da sublimira sve do tada predstavljene glazbene ideje... Skladba započinje motivom plesa / leta, nekog bića koje je neka kombinacija ptice i čovjeka... uvijek u traženju, uvijek u pokretu, uvijek u nemiru...

Drugi je 'stavak' pravi 'adagio - polagani stavak', kojeg izvodi gudačka sekcija, uz tihe dekoracije harfe, klavira, marimbe i poneke nježne udaraljke... Slijedi himnični treći dio, kojeg izvodi puhačka sekcija, ali ne ona 'drvena', koju smo, uz potporu ksilofona, čuli u prvom stavku, već je to sada tzv. limena sekcija puhača... Upravo će njihov hod 'prema nečemu / nekome', dovesti glazbu / pjesmu do vrhunca, do orkestralnog 'tuttija' i nastavka himničnog zova ljubavi...

Nakon završne apoteoze i završnog akorda, slijedi odjek svega što smo doživjeli, u strastvenoj, ali usamljenoj melodiji jednog violončela, tužaljke koja kao da 'ostaje sama pored jezera'... i na kraju će još jedino iznad nas proletjeti ptica / čovjek, i otići dalje...". (Berislav Šipuš)

JER NISTE ČULI SVE!

zf
13

JAMES MACMILLAN

VENI, VENI, EMMANUEL, za udaraljke i orkestar

Cijenjeni škotski skladatelj **James MacMillan** (1959., Kilwinning, Sjeverni Ayrshire u Škotskoj), piše ritamski uzbuđljive, krajnje ekspresivne i duhovno angažirane kompozicije, koje izvode vodeći orkestri poput Londonskoga simfonijskog orkestra i Newyorške filharmonije, a njegov koncert za udaraljke *Veni, Veni, Emmanuel (Dođi, o dođi, Emanuele)* iz 1992. godine, s gotovo pet stotina izvedbi, jedan je od najpopularnijih koncerata modernoga doba.

Djelo se može promatrati na dva načina. "Na jednoj razini radi se o čisto apstraktnom ostvarenju u kojemu je sav glazbeni materijal izveden iz francuskoga adventskog napjeva iz 15. stoljeća. Na drugoj razini, međutim, posrijedi je glazbeno istraživanje teološke pozadine poruke Došašća", ističe autor.

Djelo je osmišljeno u jednome stavku, unutar lučne forme, podijeljeno na pet sekcija. Napjev se u cijelosti pojavljuje prema kraju, a skladbu je prema tome

moguće slušati kao postupno otkrivenje adventske poruke. Skladba je napisana za cijenjenu udaraljkašicu Evelyn Glennie, koja ga je praisvela uz Škotski komorni orkestar pod ravnanjem Jukka-Pekke Sarastea u Royal Albert Hallu u Londonu 10. kolovoza 1992. godine.

Solist i orkestar “razgovaraju” kao dva ravnopravna partnera, a koristi se široki spektar udaraljki, ugođenih i neugođenih, kožnih, metalnih i drvenih. Skladba počinje “odvažno”, opisuje autor, “*fanfarnom* uvertirom u kojoj solist predstavlja sve vrste instrumenata koji će se koristiti kroz skladbu. Kad solist prijeđe na gongove te na neugođene metalne i drvene udaraljke, skladba se počne prelijevati u glavni dio prve sekcije - u glazbu krhkije kvalitete, pokretane različitim otkucajima pulsa koji prizivaju uvijek promjenjive otkucae srca”.

Napredujući prema bubnjevima, nošena kroz metričke modulacije, glazba prelazi u drugu sekciju koju, pojašnjava autor, karakteriziraju “brzi ‘drhtavi’ trileri, nepravilni ritamski pomaci te akordi koji hoketiraju s jedne na drugu stranu orkestra. Postupno se glazba ispuše do sporog središnjeg dijela u kojemu je *kadencirajuća* ekspresivnost marimbe ulovljena u plutajući spokoj orkestra koji se gotovo i ne izdiže iznad *pianississima*. Orkestar uporno ponavlja četiri akorda koji prate riječi *Gaude, gaude (Raduj se, raduj se)* iz refrena adventskog napjeva. Akordi su rasloženi u različitim instrumentalnim kombinacijama i u različitim brzinama, evocirajući zajednicu vjernika koja u daljini mmlja molitvu.

Golemi pedalni *crescendo* na tonu es omogućuje prijelaz na četvrtu sekciju koja ponovno uvodi materijal iz *hoketirajuće* sekcije ispod virtuosnog sola na vibrafonu. Slušatelj postupno postaje svjestan originalne melodije koja lagano pluta ispod svih površinskih aktivnosti. Vrhunac djela javlja se u obliku koralnog napjeva, praćen uvodnim fanfarama, osiguravajući pozadinu za energičnu kadencu na bubnjevima. U finalnoj kodi, sveprožimajući otkucaji srca izražajno se naglašavaju bubnjevima i timpanima dok glazba dosiže neočekivani zaključak”, zaključuje autor, te nastavlja:

“Otkucaji srca prožimaju cjelokupno djelo, nudeći odgovor na širi duhovni kontekst u njegovoj pozadini, predstavljajući ljudsku pojavnost Krista. Tekstovi Došašća objavljuju obećani dan oslobođenja od straha, boli i potlačivosti, a ovo djelo pokušaj je da se ta poruka odrazi kroz glazbu, nalazeći inspiraciju u citatu iz 21. poglavlja Evanđelja po Luki:

I bit će znaci na suncu, mjesecu i zvijezdama, a na zemlji bezizlazna tjeskoba naroda zbog huke mora i valovlja. Izdisat će ljudi od straha i iščekivanja onoga što prijeti svijetu. Doista, sile će se nebeske poljuljati. Tada će ugledati Sina Čovječjega gdje dolazi u oblaku s velikom moći i slavom. Kad se sve to stane zbivati, uspravite se i podignite glave jer se približuje vaše otkupljenje.

Na samome kraju djela glazba se odmiče od Došašća i Uskrsa, te prelazi u Gloriju Vazmenog bdijenja, u kojoj objava oslobođenja nalazi svoje otjelovljenje u Uskrslome Kristu”, zaključuje MacMillan.

JER NISTE ČULI SVE!

GUSTAV MAHLER

4. SIMFONIJA u G-duru

Četvrtu simfoniju **Gustav Mahler** (Kališće u Češkoj, 1860. - Beč, 1911.) započeo je u srpnju 1899. godine. Zaključivši još jednu napornu sezonu na mjestu dirigenta u Bečkoj operi, otputovao je u malo odmaralište Bad Aussee u Salzkammergut. Vrijeme je bilo hladno i vlažno, a vila koju je iznajmio nalazila se nedaleko lokalnog muzičkog paviljona. Mahler je teško podnosio tamošnju atmosferu, ali kada je, potpuno razočaran, rastrojene misli pokušao odagnati čitanjem, počele su mu nadolaziti glazbene ideje. U samo nekoliko dana vizija čitavog djela zaprimila je osnovne konture. Posljednji tjedni provedeni u Ausseu prošli su u gorljivu radu, ali Mahlerove kreativne snage jenjavale su kako se približavao povratak u Beč. Beč je za Mahlera značio još jednom prestanak skladateljskog rada i vraćanje poslu za dirigentskim pultom.

Sljedećeg ljeta 1900. Mahler i njegova obitelj odlučili su, s obzirom da su mir i osama bili presudni za njegov kreativni rad, podići ljetnikovac u Maierniggu, seocetu na sjevernoj granici Wörtherseea u Koruškoj.

Čekajući da se vila izgradi, Mahler je već dao podići Häuschen - danas bi rekli "skladateljski studio" - sa svih strana okružen šumom. U Maierniggu je stigao potpuno iscrpljen sezonom u Beču i netom održanim koncertima s Bečkom filharmonijom na Svjetskoj izložbi u Parizu. Nekoliko je dana ponovno proveo u potpunoj živčanoj rastrojenosti, ali kada se jednom našao među prošlogodišnjim skicama nedovršena djela, uvidio je da je Simfonija sazrijevala u njemu bez obzira što je nije fizički skladao, zbog čega ju je dovršio u tek nešto više od tri tjedna. Završne korekcije na partituri, vidno zadovoljan o čemu je pisao prijateljima, učinio je 6. kolovoza 1900. godine.

Djelo je praižvedeno 25. studenog 1901. u Münchenu pod autorovim ravnanjem. Publika je očekivala još jedno "titansko" ostvarenje, ali ju je stanovita naivnost i jednostavnost nove simfonije posve iznenadila. Nedugo po praižvedbi Felix Weingartner predstavio je Četvrtu u Frankfurtu, Nürnbergu, Karlsruheu i Stuttgartu, uz mahom oštro odbijanje javnosti. Mahler ju je jednako neuspješno predstavio u Berlinu i Beču. Kritika je Mahlera optužila da se zabavlja koristeći "tematski materijal stran njegovoj naravi", da uživa "u drobljenju ušiju svoje publike groznom i nezamislivom kakofonijom", sve u svemu, da je skladao glazbu koja, umjetna i histerična, nalikuje "šarolikoj reviji simfonijskih kabaretskih točaka". Česte promjene glazbenih karaktera i svrhu postizanja neobične dramaturgije djela, uvođenje nerijetko vulgarnih upadica "niskoga" glazbenog stila muzikaške i vojne glazbe na "sveto tlo" ozbiljne simfonije, sopranski glas u finalnom stavku djela s dječje naivnim i humorističkim prikazom života u raju - sve je to zbunilo i ogorčilo i publiku i kritiku.

Iako je u slučaju ranijih simfonija Mahler svoju glazbu pojašnjavao programom ili u najmanju ruku pridavao naslove pojedinim staccima, za Četvrtu simfoniju odlučio je odustati od te prakse. Dva tjedna po praižvedbi muzikolog Ludwig Schiedermair zamolio ga je za pojašnjenje sadržaja skladbe, a Mahler je zamolio svojega tadašnjeg asistenta Brunu Waltera da odgovori u njegovo ime. Walter je u pismu od 6. prosinca 1901. jasno dao do znanja da Mahler odbija programom pojašnjavati djelo, ali da djelo bez sumnje posjeduje programnu motivaciju koja se pojašnjava tekstem popijevke posljednjeg stavka: "Mahler osjeća gađenje prema bilo kojoj vrsti programa i pita se je

li uopće potrebno imati program da bi se razumjelo stavak s grupom prve i druge teme, provedbom i reprizom? Ili za scherzo i trio? Ili andante i varijacije? Struktura prva tri stavka Četvrtje odgovara toliko striktno toj shemi da bi se potreba za programom mogla opravdati samo željom da se otkrije odnos između vokalnog četvrtog stavka i prethodnih stavaka; ali ta je želja na odgovarajući način već zadovoljena riječima finalnoga stavka”.

Finalni vokalni stavak o kojemu piše Walter, Mahler je skladao godinama ranije. U veljači 1892. nakon dugih osamnaest mjeseci bez i jedne note na papiru, od sestre je na dar primio trotomnu zbirku narodne poezije *Dječakov čudesni rog* A. von Arnima i C. Brentana te samo mjesec dana potom skladao Četiri humoreske za glas i orkestar. Finalna humoreska *Das himmlische Leben* (*Nebeski život*), prvotno dio Treće simfonije (gdje je po planu nosila naziv *Što mi govori dijete*), završila je kao finalni stavak Četvrtje. Ovu popijevku Mahler je od samog početka očigledno smatrao dramaturškim vrhuncem skladbe, a detaljnija bi analiza tematskog materijala dodatno potvrdila ovu pretpostavku. U prilog tome ide i Mahlerov opis Simfonije: “Kad se čovjek, ispunjen čuđenjem, naposljetku upita što sve to znači, dijete mu odgovara finalnim stavkom: Ovo je nebeski život”. Ovaj komentar do stanovite mjere dodatno pojašnjava i programnu motivaciju djela.

S obzirom na profesionalnu i osobnu bliskost s Mahlerom, Walterovi komentari Četvrtje imaju posebnu težinu, posebice kad znamo da upravo njegove snimke Mahlerovih simfonija pripadaju antologijskim primjerima tumačenja Mahlerove glazbe. Walter o Četvrtoj bilježi sljedeće: “Snovita je i nestvarna atmosfera u ovom djelu - misteriozni smiješak i nesvakidašnji humor prekrivaju svečani karakter koji se toliko jasno manifestirao u Trećoj simfoniji. U bajkovitoj priči Četvrtje sve što je u ranijim djelima bilo veliko i patetično, sada lebdi i pluta bez opterećenja - blagi glas anđela potvrđuje ono isto što je profeta snažnim glasom prorokovao u Drugoj i Trećoj simfoniji. Ovaj blaženi osjećaj uzvišenosti i oslobođenosti od svijeta komunicira se kroz karakter glazbe - ali, za razliku od Treće, izdaleka, da tako kažemo...

Prvim stavkom i *Nebeskim životom* dominira humor u neobičnom kontrastu s ključnom blaženom atmosferom u djelu. Scherzo je neka vrsta jezovite bajkovite epizode. Njegov demonski solo violine i dražesni trio stvaraju zanimljiv odnos prema drugim dijelovima simfonije, ne napuštajući pritom karakter lakoće i misterioznosti. Govoreći o krajnjoj mirnoći i čistoj ljepoti andantea, Mahler mi je rekao da je to rezultat njegove vizije jedne katakombе u kojoj je vidio grobni kamen s prikazom preminulog prekrštenih ruku u vječnom snu. Tekst popijevke uglazbljene u posljednjem stavku opisuje atmosferu iz koje je izrasla glazba Četvrtje. Dječje veselje koje ona portretira simbol je nebeskog ushita, a kad se na samom kraju izrazi osjećaj najuzvišenije radosti, tek tada se humoristički karakter blago pretapa u uzvišeno slavlje”.

Henry-Louis de La Grange ističe kako je u odnosu na neke druge simfonije, Četvrta na prvi pogled jednostavnije ostvarenje. No, “iza promišljene jednostavnosti i relativno skromne orkestracije skriva se bogatstvo invencije, gusti polifoni rad, koncentrat muzičkih ideja i, istodobno, suvereno vladanje tehnikama te gotovo vrtoglava kompleksnost i razrađenost detalja”. Često se tvrdi da se u ovoj simfoniji Mahler vratio Haydnu. To okretanje formulama prošlosti i stalni osjećaj blago ironične nostalgije u djelu nije slučaj; ta izražena nostalgija za boljim prošlim vremenima, za “dobom nevinosti” karakterizirala je cjelokupnu intelektualnu klimu u Beču početkom 20. stoljeća. Zbog toga Mahlerovu Četvrtu nerijetko nazivaju i “najautentičnije bečkom” među svim njegovim simfonijama.

Naposljetku još jedna zanimljiva informacija: Tijekom dinamičnog života Gustav Mahler je u pet navrata duže ili kraće boravio u Opatiji. O tome da su Četvrta simfonija, ali i druga njegova ostvarenja dijelom nastajala i u toj mondenoj turističkoj destinaciji, govore autori izložbe *Gustav Mahler 4. simfoniju skladao je u Opatiji*, koju se može pogledati u Umjetničkom paviljonu *Juraj Šporer* u Opatiji do 18. studenog ove godine.

Priprema i realizacija tekstova
G.A.D. PRODUKCIJA / www.gad.hr

VIOLINE I. Martin Draušnik, koncertni majstor, Sidonja Lebar, koncertna majstorica, Dunja Bontek**, Lana Adamović, Lovorka Moslavac, Davide Albanese, Martina Sačer Pavlin, Mario Bratković, Neven Manzoni, Saša Borčić Reba, Alina Gubajdullina, Kornelija Balaž, Odette Cavaliere, Saki Kodama, Ivan Finta, Korana Rucner

VIOLINE II. Ana Paula Knapić Franković*, Darko Franković**, Mirela Džepina Finta, Dragana Tomić, Vlatka Pecić Juranić, Josip Novosel, Vera Kurova, Iva Kralj, Krešimir Bratković, Ivo Jukić, Sergii Vilchynskiy, Tomislav Ištok, Branimir Vagroš, Margareta Ugrin

VIOLJE Lucija Brnadić*, Hiwote Tadesse**, Krešimir Ferenčina**, Tvrtko Pavlin, Igor Košutić, Asja Frank Perčić, Maja Pinterić Šibl, Lovorka Abramović Šoljan, Pavla Kovač, Aleksandar Jakopanec, Marko Otmačić, Miroslav Mrazović

VIOLONČELI Jasen Chelfi*, Zita Varga**, Vinko Rucner**, Oliver Đorđević, Dora Kuzmin Maković, Martina Pavlin, Miljenko Šajfar, Tanja Andrejić, Josip Baštijančić, Lucija Pejčković

KONTRABASI Mimi Marjanović Gonski*, Darko Krešić*, Borna Dejanović, Dubravko Palanović, Ilin Dime Dimovski, Tihomir Novak, Dubravka Rucner, Franjo Zvonar

FLAUTE Ana Batinića, Matea Škarić Janković, Danijela Klarić Mimica

PICCOLO Dani Bošnjak

OBOE Vittoria Palumbo, Katarina Grubić

ENGLJSKI ROG Žarko Antonić

KLARINETI Davor Reba*, Rude Mimica

BAS KLARINET Ratko Vojtek

FAGOTI Petar Križanić, Vasko Lukas

KONTRAFAGOT Jorge Ricardo Luque Perdomo*

ROGOVI Yevhen Churikov*, Daniel Molnar, Jan Janković, Nikola Jarki

TRUBE Tomica Rukljić*, Dario Cepić, Luko Saulović

TROMBONI Antonio Janković*, Marin Rabadan, Ivan Mučić

TUBA Krunoslav Babić

TIMPANI Ema Krešić

UDARALJKE Leonardo Losciale, Renato Palatinuš, Igor Kerić, Francesco Mazzoleni

GLASOVIR I CELESTA Domogoj Guščić

HARFA Mirjam Lučev-Debanić*

NADZORNIK ORKESTRA Davor Capković

* vode dionica / ** zamjenici vođa dionica

ISKLUJUČI PROBLEME
UKLUJUČI
GLAZBU

OFF
CIKLUS

PIANO CUBANO BY RUBALCABA

“Najveći pijanist kojega sam čuo posljednjih
10 godina” - Dizzy Gillespie

PETAK 16.11.

19:30 / LISINSKI

ZAGREBAČKA FILHARMONIJA

LEOŠ SVAROVSKY dirigent / GONZALO RUBALCABA klavir

JER NISTE ČULI SVE!

Zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

PETAK / 9.11.2018.
KONCERTNA DVORANA LISINSKI

KAZUSHI ONO dirigent
IVAN KRPAN klavir

LUDWIG VAN BEETHOVEN
DMITRIJ ŠOSTAKOVIČ

Blagajna Zagrebačke filharmonije • www.ulaznice.hr • www.zgf.hr

CRVENI CIKLUS

PEUGEOT

WIENER
OSIGURANJE
VIENNA INSURANCE GROUP

ULAZNICE.HR
VAŠE MJESTO U PRVOM REDU

BCC
SERVICES

JutarnjiLIST

Grad Zagreb

PARTNERI U OFF CIKLUSU

MEDIJSKI PARTNERI

JutarnjiLIST **START**

VIJENAC

Zagreb
MAY SYMB

SPONZORI

BCC
SERVICES

CVIJEĆE Izabel

SLUŽBENO VOZILO

Izdavač: Zagrebačka filharmonija
Za izdavača: Mirko Boch, ravnatelj

Urednik: Ivan Lozić

Korektura: Ana Marić

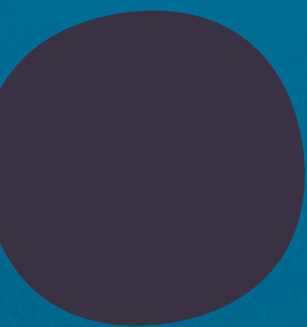
Oblikovanje i grafička priprema: G.A.D. PRODUKCIJA d.o.o.

Tisak: Printera Grupa d.o.o.

Cijena: 5 kuna

*Zagrebačka filharmonija zadržava pravo izmjene programa.

www.zgf.hr